

HISTORIEK VAN DE BEIAARD VAN AARSCHOT

Het Oude Land Van Aarschot - 1976

VRAAG NR. 124

In het vooruitzicht van een uitgave over verdwenen en bestaande beiaarden in België en verdwenen en bestaande klokken in België zoek ik alle historische en technische gegevens, met zo mogelijk een gedetailleerde beschrijving van de beiaard en dit vanaf de allereerste beiaard (zelfs vanaf de eerste voorslag en/of voorspel), dit voor de streek van Aarschot, zoals te Baal en Aarschot zelf. Zijn er ook beiaardiers bekend (namenlijst, met vermelding van prestatiejaren)? Bestaat er hieromtrent ook literatuur?

J.F. DEBUYST, Brussel

A. Coeck

Historisch Onderzoek naar de beiaard van Aarschot

Flor Trappers
info@flor-trappers.be

ANTWOORD Nr. 124 (Vgl. O. L. v. A., XI, 1976, blz. 78).

De belangstelling wat nader bepaald de beiaard van Aarschot betreft is niet nieuw en evenmin de actie om terug een beiaard in de toren van de O.L.V.-kerk te plaatsen.

Inderdaad zien we dat enkele jaren vóór het uitbreken van de tweede wereldoorlog de toen zeer actieve Vereniging voor Vreemdelingen Verkeer het initiatief genomen had om terug een beiaard te plaatsen.

Ouderen herinneren zich waarschijnlijk wel dat in het kader van die actie de Amerikaan Bigalow, die toen stadsbeiaardier te Leuven was, met Aarschot-kermis een beiaardconcert kwam geven aan de O.L.V.- kerk met een reizend klokkenspel.

De toestand was toen dermate geëvolueerd dat, zonder het uitbreken van de krijgsverrichtingen in 1940, Aarschot reeds lang terug een beiaard zou gehad hebben.

Nadien moest men wachten tot er in 1968 opnieuw belangstelling omtrent dit plan ontstond, zodanig zelfs dat de Aarschotse afdeling van de Lions' Club bereid gevonden werd eventueel een deel van de kosten te dragen.

Aan de hand van een deskundig onderzoek kon uitgemaakt dat er niet het minste bezwaar was tot het plaatsen van een beiaard met 37 klokken, met daarbij nog een voorslag die de uren en half uren zou slaan.

Op 8 april 1974 werd de Aarschotse Kring voor Heemkunde bereid gevonden de verdere actie te voeren. Na op 27 mei een onderhoud gehad te hebben met de heer burgemeester werd daags nadien in een uitvoerig schrijven nader gewezen op het feit dat dergelijke verwezenlijking uit cultureel en toeristisch oogpunt ongetwijfeld wenselijk was en het prestige van de stad ten goede zou komen.

In hetzelfde schrijven werd er ook op gewezen dat tot het bekomen van een toelage van 60 % vanwege de Staat en 20 % vanwege de Provincie er een technisch en een historisch verslag moest ingediend worden.

Het technisch verslag zou, in geval van een principiële akkoord, door toedoen van het Stadsbestuur dienen opgemaakt en dit voor het plaatsen van 37 klokken en een voorslag. Dit kon gemakkelijk uitgevoerd aan de hand van het deskundig onderzoek dat reeds in 1968 gebeurd was door toedoen van de Lions' Club.

Voor het historisch verslag zou dan de Aarschotse Kring voor Heemkunde instaan. Het zou het bewijs moeten brengen dat er te Aarschot vroeger een beiaard bestaan heeft, wat inderdaad het geval was.

In de kroniek van Charles Millet, die in 1597 op last van de hertog van Aarschot opgemaakt werd ⁽¹⁾, lezen we: Voor 1578 bevonden zich in de grote toren wel twaalf klokken, maar deze werden meegevoerd door de vijand, samen met nog 3 andere die zich in de kleine toren bevonden. In de goede tijd toen al deze klokken nog in de torens hingen, bestond er een welluidend klokkenspel waarop alle mooie hymnes gespeeld werden... Op dit ogenblik bezit de kerk geen mooi uurspel, alleen maar een kleintje en dan nog zonder horloge, dat men nauwelijks kan horen van het ene tot het andere eind der stad.

Belangrijk is ook dat in de toren een aangepaste kamer gebouwd is waarin ook een nieuwe beiaard zou kunnen geplaatst. Zo ver is het jammer genoeg nooit meer gekomen, vermoedelijk omdat de nodige financiële middelen daartoe ontbraken.

Om hieraan te verhelpen schijnt er nochtans in de 18e eeuw een poging geweest te zijn.

We zien inderdaad dat in het op 24 oktober 1686 opgemaakt testament van Jonker Philips Karel van Eynatten, heer van Schoonhoven, een legaat voorzien was van 3600 gulden voor een klok ⁽²⁾.

We kunnen er hierbij eveneens op wijzen dat in de verzameling Craenen, uit het kerkarchief van de O.L.V.-kerk te Aarschot, ook een en ander over de klokken vermeld wordt, spijtig genoeg zonder vermelding van datum of bron ⁽³⁾.

Uit die nota's kunnen we opmaken dat op het einde van de 15e en het begin van de 16e eeuw de koster gehouden was om het half uur 's morgens de dag in te luiden met eerst de kleine klok, daarna de grote klok, vervolgens de twee andere klokken.

Op zon- en feestdagen werden lessen en vespers ingeluid met drie grote klokken.

Van St.-Remigius tot aan de vasten werd ieder dag de avondklok geluid, wanneer de kanunniken zongen kwam een werkklokje aan de beurt. Jaargetijden hadden recht op 3 klokken, uitvaarten op 2 klokken. Verder is er ook nog sprake van een ziekenklok. Dit alles wijst er wel enigszins op dat het door Millet vernoemd getal waarschijnlijk wel juist zal zijn.

We kunnen het alleen maar spijtig vinden dat het Stadsbestuur nog steeds niet gereageerd heeft op het voorstel van de Aarschotse Kring voor Heemkunde van 28/5/1974.

A. COECK.

(1) P. DE FRAINE en W. SCHROEVEN, De Kronijk van Aarschot van Charles Millet (1597), Aarschot, 1963, blz. 14 en 15.

(2) F. DE RIDDER, Het Archief der kerk van Aarschot, in: Hagelands Gedenkschriften, VI, 1912, akte nr. 288, blz. 225-230.

(3) De gegevens hieruit, die in deze bijdrage aangehaald worden, werden ons verstrekt door de heer J. MEEUS, onlangs overleden ondervoorzitter van de Aarschotse Kring voor Heemkunde.